

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА БІБЛІОТЕКА
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ АГРАРНОЇ НАУКИ, ОСВІТИ І ТЕХНІКИ

ІСТОРІЯ ОСВІТИ, НАУКИ І ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ

матеріали
XXI Всеукраїнської наукової конференції
молодих учених та спеціалістів
присвяченої ювілейним датам від дня народження
видатних учених в галузі аграрних наук

РОТМІСТРОВ
Володимир Григорович
(1866–1941)

ФРАНКФУРТ
Соломон Львович
(1866–1954)

МАХОВ
Григорій Григорович
(1886–1952)

ДЖОВАНІ
Діонісій Олександрович
(1886–1971)

ТЕРНИЧЕНКО
Аристарх Григорович
(1886–1927)

ВИНОГРАДСЬКИЙ
Сергій Миколайович
(1856–1953)

м. Київ, 20-21 травня 2026 року

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА БІБЛІОТЕКА
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ
АГРАРНОЇ НАУКИ, ОСВІТИ І ТЕХНІКИ

ІСТОРІЯ ОСВІТИ, НАУКИ І ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ

матеріали
**XXI Всеукраїнської наукової конференції
молодих учених та спеціалістів**

присвяченої ювілейним датам від дня народження
видатних учених в галузі аграрних наук, зокрема:
Ротмістрова Володимира Григоровича (1866–1941);
Франкфурта Соломона Львовича (1866–1954);
Махова Григорія Григоровича (1886–1952);
Джовані Діонісія Олександровича (1886–1971);
Терниченка Аристарха Григоровича (1886–1927);
Виноградського Сергія Миколайовича (1856–1953)

м. Київ, 20-21 травня 2026 року

*Друкується згідно з рішеннями вченої ради
Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН
(протокол № 5 від 28 травня 2026 р.)*

I 90

Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XXI Всеукр. наук. конф. молодих учених та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук, зокрема: Ротмістрова Володимира Григоровича (1866–1941); Франкфурта Соломона Львовича (1866–1954); Махова Григорія Григоровича (1886–1952); Джовані Діонісія Олександровича (1886–1971); Терниченка Аристарха Григоровича (1886–1927); Виноградського Сергія Миколайовича (1856–1953), Київ, 20–21 травня 2026р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки; редкол.: В. А. Вергунов (гол. ред.), С. В. Нижник (від. секр.) та ін. – Вінниця, ТВОРИ, 2026. – 208 с.

ISBN 978-617-8845-22-3

До збірника увійшли матеріали XXI Всеукраїнської наукової конференції молодих учених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні», присвяченої ювілейним датам від дня народження видатних учених в галузі аграрних наук, зокрема: Ротмістрова Володимира Григоровича (1866–1941); Франкфурта Соломона Львовича (1866–1954); Махова Григорія Григоровича (1886–1952); Джовані Діонісія Олександровича (1886–1971); Терниченка Аристарха Григоровича (1886–1927); Виноградського Сергія Миколайовича (1856–1953).

Книга розрахована на науковців, істориків природознавства, аспірантів, докторантів, викладачів, спеціалістів аграрної науки та всіх, хто цікавиться історією розвитку вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи.

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Голова: **Вергунов В. А.**, д-р с.-г. наук, д-р іст. наук, професор, академік НААН;

Секретар: **Нижник С. В.**, канд. іст. наук, старший дослідник;

ЧЛЕНИ: **Аниськов І. О.**, канд. іст. наук, старший дослідник;

Аниськова Н. Г., д-р іст. наук, доцент;

Бей Р. В., д-р іст. наук, с.н.с, академік НААН;

Демуз І. О., д-р іст. наук, професор;

Каштанова Т. В., канд. іст. н., старший дослідник;

Корзун О. В., д-р іст. наук, доцент;

Кучер В. І., д-р іст. наук, професор;

Підгайна Т. М., канд. іст. наук; старший дослідник;

Соловей Г. М., канд. іст. наук; старший дослідник;

Татарчук Л. М., канд. іст. наук; старший дослідник;

Уткін О. І., д-р іст. наук, професор;

Щебетюк Н. Б., д-р іст. наук, с.н.с;

Юрчак Е. В., канд. іст. наук.

*Друкується згідно з рішеннями вченої ради
Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН
(протокол № 5 від 28 травня 2026 р.)*

ISBN 978-617-8845-22-3

НААН : історія та сьогодення (1908-2018 рр.). Харків : ФОП Бровін О.В., 2018. С. 238-261.584-588.

2. Вольф Віктор Григорович / Кириченко В.В. , Гуменюк А.Д., Ожерельєва В.М. Юрівська школа рослинників (1908-2008) / НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН. Харків : Магда, 2008. С. 77.

3. Теоретичні аспекти базової технології селекції. Школа академіка В.Я. Юрєва / В.В. Кириченко) [та ін.]. Теоретичні основи селекції польових культур : зб. наук. пр. / НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН. Харків : Магда, 2007. С. 9-121.

ПОЛТАВЩИНА І ПОЛТАВСЬКЕ ТОВАРИСТВО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ВИДАТНІ ПОСТАТІ

Опара Н.М.

Полтавський державний аграрний університет (м. Полтава)

В усі часи Полтавщина вважалася колискою багатьох видатних діячів науки, культури, мистецтва.

В цьому році виповнюється багато ювілейних дат, вихідців з Полтавщини, або тих, чий життєвий шлях був тісно пов'язаний з нашою областю.

6 січня цього року виповнилось 125 років з дня народження Гришко Миколи Миколайовича, уродженця Полтави, випускника Полтавського сільськогосподарського інституту (1925) основоположника Національного ботанічного саду Національної академії наук України, чие ім'я він зараз носить.

25 січня 135 років з дня народження виповнилось Знаменському Олександрю Васильовичу. З 1913-1930 роки – співробітника Полтавської сільськогосподарської дослідної станції, керівника відділу ентомології, заступника голови Полтавського товариства любителів природи.

10 лютого виповнилось 145 років з дня народження, а 7 липня виповнюється 75 років з дня смерті Корабльова Іполіта Івановича. У 1902-1907 працював в Полтавській губернії.

У 1918 році на першому з'їзді бджолярів України запропонував вулик власної конструкції, який назвали «Український». Був членом Полтавського товариства сільського господарства.

17 лютого (11 березня) виповнилось 180 років з дня народження ґрунтознавця, фундатора сільськогосподарської дослідної справи в галузі знань та одного з творців вітчизняного галузевого науково-освітнього процесу, природознавця, основоположника наукового генетичного ґрунтознавства та зональної агрономії Докучаєва Василя Васильовича.

У 1888-1894 роках на запрошення Полтавського губернського земства очолив експедицію з вивчення ґрунтів, геологічних умов і рослинності

Полтавщини. За його ініціативи складено ґрунтові карти Полтавської губернії, створено природничо-історичний музей у Полтаві.

27 лютого виповнилося 110 років з дня смерті Восійкова Олександра Івановича, географа, основоположника кліматології і метеорології, почесного члена Полтавського товариства сільського господарства.

6 квітня медична спільнота Полтавщини долучилася до відзначення 185 річчя з дня народження Скліфосовського Миколи Васильовича, хірурга, професора, громадського діяча, дійсного члена Полтавського товариства сільського господарства. Його ім'ям названо Полтавську обласну клінічну лікарню, на території якої встановлено пам'ятне погруддя.

В 2010 році вперше було вручено обласну премію імені М.В. Скліфосовського у шести номінаціях. Ця премія була ініційована для вшанування пам'яті М.В. Скліфосовського. Це регіональна нагорода, яка вручається до професійних свят, або пам'ятних дат, пов'язаних з медициною. Вона присуджується кращим медичним працівникам, перш за все хірургам, за значні досягнення в галузі охорони здоров'я.

В 1894 році сад, висаджений Миколою Васильовичем на території свого маєтку в селищі Яківці на міжнародній виставці плідівництва назвали «Полтавською Швейцарією». Він перший у Полтаві започаткував вирощування хмілью. Похований у с. Яківці.

25 травня ми відзначимо 120 років з дня народження Мазепи Івана Ілліча, уродженця села Ярошівка (за іншими даними – села Рябухи) Прилуцького повіту Полтавської губернії. Студент природничого факультету Полтавського інституту народної освіти в 1925-1929 роках.

З 1929-1941 роки працював в Полтавському державному педагогічному інституті на різних посадах від старшого лаборанта до заступника директора інституту. Був першим завідувачем кафедри зоології Полтавського державного педагогічного інституту.

19 серпня в 170 річницю з дня народження ми згадуватимемо Фортунатова Олексія Федоровича – вченого-агронома, статистика, географа і економіста, почесного члена Полтавського товариства сільського господарства.

10 жовтня 2026 року – 125 років з дня смерті Черепакіна Бориса Петровича, уродженця Полтавщини, вченого-агронома, одного з фундаторів сільськогосподарської дослідної справи в Україні, почесного члена Полтавського товариства сільського господарства, першого директора Полтавського дослідного поля. У жовтні 2014 року на головному корпусі Полтавської сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова НААН відкрито меморіальну дошку на честь Б.П. Черепакіна.

В 2026 році виповнюється 180 років з дня народження Кудашева Володимира Олександровича, уродженця с. Великі Липняги Хорольського повіту Полтавської губернії, князя, одного із фундаторів вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи як організації галузі знань для потреб агрономії, а також кращого її популяризатора, члена Полтавського товариства сільського господарства. Працював суддею, а згодом – земським начальником у

Кременчуцькому повіті Полтавської губернії, у 1884 році – гласним Кременчуцьких повітових зборів.

В цьому році відзначимо 140 років з часу заснування Лохвицького товариства сільських господарів Полтавської губернії. Воно спеціалізувалося на академічній та науковій діяльності, зокрема в галузі дослідної справи, тютюнництва, а також місцевої та переробної промисловості.

Святкуватимемо, також, 135 – річчя з часу створення природничо-історичного музею Полтавського губернського земства (нині Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського).

Виповниться 130 років з часу створення губернської ветеринарно-бактеріологічної станції (нині Регіональна державна лабораторія Держпродспоживслужби в Полтавській області).

Важливою датою є 110 річчя з часу створення Підставського болотного поля на Полтавщині (нині – Панфільська дослідна станція ННУ «Інститут землеробства НААН»).

2 (15 липня) виповнюється 110 років з дня смерті Іллі Ілліча Мечникова – основоположника еволюційної ембріології, імунології та мікробіології, члена-кореспондента Полтавського товариства сільського господарства.

Виповнюється 100 років з дня смерті Дубровського Павла Михайловича – віце-президента Полтавського товариства сільського господарства, ініціатора відкриття журналу «Хуторянин».

Та 95 років з дня смерті Зайкевич Анастасія Єгоровича – уродженця хутору Матяшівський (нині село Матяшівка) Лубенського району, Полтавської області, вченого-агронома, фізіолога рослин, одного з фундаторів, теоретиків і методологів сільськогосподарської дослідної справи в Україні, почесного члена Полтавського товариства сільського господарства з 1886 року.

У 1915-1930 роках Анастасій Єгорович завідував польовим відділом селекційної дослідної станції у селі Солониця в Лубенському районі. У 1916 році став одним із засновників першої в Україні дослідної станції лікарських рослин у селі Березоточа під Лубнами.

18 вересня члени Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» святкуватимуть 161 річницю з дня заснування попередника ГС «ПТСГ» - Полтавського товариства сільського господарства.

Ще однією знаменною датою 2026 року буде 170 -річниця з дня народження Євгеновича Овсинського, вченого у галузі загального землеробства та фізіології рослин, агронома піонера вітчизняного безплужного землеробства. Його ідейними послідовниками на Полтавщині були знані вчені С.С. Антонєць, Ф.Т. Моргун.

Джерела та література

1. Полтавському товариству сільського господарства -150 років: віхи видатних діянь на благо України /В.А. Вергунов; ННСТБ НААН. – 2-ге вид. доп. і перероб. – Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю. , 2015. – 96 с. (Іст-бібліогр. сер. «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії»; кн. 84.

this context, libraries should develop internal policies regarding AI-assisted services, citation verification, transparency of AI-generated content, and ethical standards for the use of digital resources.

The integration of AI technologies also transforms the professional role of librarians. Rather than replacing specialists, artificial intelligence creates a need for new competencies related to metadata editing, data curation, quality control, AI literacy, and user support. Consequently, scientific libraries increasingly act not only as information providers but also as centers for digital and information literacy, promoting responsible and critical use of AI technologies in research activities.

Therefore, the implementation of artificial intelligence in the activities of the National Scientific Agricultural Library of the NAAS of Ukraine should be viewed as an assistive tool that strengthens rather than replaces the professional role of librarians. Provided that human oversight, transparency, compliance with legislation, and academic integrity are ensured, AI can become an important factor in the modernization of library services and the development of information support for agricultural science in Ukraine.

REFERENCES

1. The National Scientific Agricultural Library of the National Academy of Sciences of Ukraine is implementing the open library services platform FOLIO [Digital Resource]. URL: <https://dnsgb.com.ua/novini/podii/2025/nacionalna-naukova-silskogospodarska-biblioteka-naan-vprovadzhue-vidkritu-platformu-bibliotechnih-poslug-folio/>
2. Zhu H, Qin S, Su M, Lin C, Li A and Gao J (2025) Harnessing large vision and language models in agriculture: a review. *Front. Plant Sci.* 16:1579355. doi: 10.3389/fpls.2025.1579355

ЗМІСТ

ВІТАННЯ (І. Гриник)	3
Кириленко І. Г. УКРАЇНСЬКА АГРАРНА НАУКА – НАДІЙНИЙ ФУНДАМЕНТ НАШОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	
Вергунов В. А. МОЛОДЬ І НАУКА – МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ	8

СЕКЦІЯ 1. Історія аграрної науки, освіти і техніки

Аннєнкова Н. Г. ЗАБУТІ ІМЕНА УРЯКОЦУКРОВИРОБНИЦТВА: ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ КАШИН	11
Апостол Т. М. ВИДАТНІ ВЧЕНІ-ГРУНТОЗНАВЦІ У ЗАПОЧАТКУВАННІ ВІТЧИЗНЯНОГО ПРИРОДНО- СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО РАЙОНУВАННЯ (70-ті р. ХІХ ст. – початок ХХ ст.)	12
Бачкала О. В. ЖИТТЯ ТА НАУКОВА СПАДЩИНА ПРОФЕСОРА А. М. ЯНГОЛЯ: ФУНДАМЕНТ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ МЕЛПОРАЦІЇ	15
Бойко О. В., Щербак О. В. СЛОВО ПРО ЙОСИПА ЗЕНООВИЧА СІРАЦЬКОГО – ВИЗНАНОГО АВТОРИТЕТУ У ВІДТВОРЕННІ ТВАРИН (1936–2015)	17
Волощук Г. Д., Кузьмінська Г. П., Томашевська А. М. СОЛОМОН ЛЬВОВИЧ ФРАНКУРТ – ЗАСНОВНИК ЦЕНТРАЛЬНОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ	19
Довгорук Ю. О. УЧАСТЬ ДІОНІСІЯ ДЖОВАНІ В НАУКОВІЙ РОБОТІ ПО ДОСЛІДЖЕННЮ БОЛІТ І ПОКАЗОВИХ ПОПУЛЯРИЗАЦІЙНИХ ВИПРОБУВАННЯХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ НА ВОЛИНІ ТА ПОЛІССІ В 1912–1915 РОКАХ	21
Гасанова І. І. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ПРО ЯКІСТЬ ЗЕРНА В УКРАЇНІ	23
Камінський І. Я. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ В ГАЛИЧИНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАЦЬ Ф. БУЯКА ТА КОНТЕКСТУ ЕПОХИ	25
Клименко М. Б. ЖУРНАЛ «ROLNIK» ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ АГРАРНОЇ ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ ГАЛИЧИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.	27
Костєв В. М. МЕТОДОЛОГІЧНА КОНСТРУКЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ПРОСТОРУ	29
Круть М. В. НАУКОВІ НАДБАННЯ ТА ШКОЛА ПРОФЕСОРА В.П. СМІЛЯНЦЯ (до 90-річчя від дня народження)	30
Кузьменко Н.В., Самородов В.М. ПОЛТАВСЬКІ РОТМІСТРОВИ: НОВІ ТА МАЛОВІДОМІ ФАКТИ РОДИННОЇ БІОГРАФІЇ	34
Кунець В. В., Лактіонова Т. М., Парасочка І. Ф. МІЖНАРОДНІ НАУКОВІ ЗУСТРІЧІ 1929 РОКУ З ПІДГОТОВКИ П МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ ГРУНТОЗНАВЦІВ (1930)	38

Лямець Л. І. П. М. ЛОМОНОСОВ-ГЕЙЄР – АГРОНОМ, ПЕДАГОГ, ОРГАНІЗАТОР СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СПРАВИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	40
Моргун А. В., Яценко А. О. НАУКОВЕ СТАНОВЛЕННЯ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ КИЇВСЬКОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ	43
Ожерельєва В. М., Коломацький Д. К. В. Г. ВОЛЬФ – ФАХІВЕЦЬ З ТЕОРІЇ ТЕХНОЛОГІЇ СЕЛЕКЦІЇ І МАТЕМАТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	45
Опара Н. М. ПОЛТАВЩИНА І ПОЛТАВСЬКЕ ТОВАРИСТВО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ВИДАТНІ ПОСТАТІ	49
Павленко П. О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ АГРАРНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ: ВІД ПЕРШИХ АСУ ДО КОНЦЕПЦІЇ «DATA-INTENSIVE SCIENCE» У ТОЧНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ	52
Підгайна Т. М. ОСНОВНІ НАПРЯМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ У 1924 РОЦІ	54
Полагенько О. С. ПСИХОЕМОЦІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ АГРАРІЇВ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК НАУКОВИХ ПІДХОДІВ	58
Самородов В. М., Барська Г. М. ІСТОРИЧНЕ ПІДГРУНТЯ СТВОРЕННЯ НА ПОЛТАВЩИНІ ПЕРШОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ УСТАНОВИ З КУЛЬТУРИ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН	60
Сенчук Т. Ю. НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ БДЖІЛЬНИЦТВА: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	63
Соловей Г. М. ДІОНІСІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ ДЖОВАНІ ЯК ФАХІВЕЦЬ ІЗ КУЛЬТУРИ БОЛІТ І ЛУКІВНИЦТВА: ВНЕСОК У РОЗВИТОК МЕЛІОРАЦІЇ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	65
Татарчук Л.М. ТВОРЧИЙ ДОРОБОК ВОЛОДИМИРА САВОВИЧА КРАМАРОВА (1906–1986) У РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ Й РЕМОНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН	67
Чеботар С. В. ІСТОРИЧНИЙ ЗВ’ЯЗОК ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА ТА СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНОГО ІНСТИТУТУ – НЦНС: ВІД А. О. САПЕГІНА ДО СУЧАСНОСТІ	71
Шербак О. В., Бойко О. В. ПОДОБА БОРИС ЄВГЕНОВИЧ – ВИЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ УЧЕНИЙ У ГАЛУЗІ ГЕНЕТИКИ, СЕЛЕКЦІЇ ТА РОЗВЕДЕННЯ (1936–2022)	74

СЕКЦІЯ 2. Історія науки, освіти і техніки як складова історії України

Авчіннікова Г. Д. ЕТАПИ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УКРАЇНІ: ІСТОРИКО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ	77

Анненков І.О., Криворучко І.М. ФОРМУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗАСОБІВ МЕХАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ОЧИЩЕННЯ ЗЕРНА В УКРАЇНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ.	79
Балишев М. А. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛИ БОБРОВНИКОВА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ ТЕОРІЇ КОМЕТ	82
Будник С. М. ВОЛОДИМИР БОРИСОВИЧ БАБУК: НАУКОВИЙ ШЛЯХ УЧЕНОГО-МЕХАНІЗАТОРА	84
Вергунов В. А. НАЙВІДОМІША ЖІНКА-ДОСЛІДНИК УКРАЇНСЬКИХ ҐРУНТІВ – ПРОФЕСОР Н.Б. ВЕРНАНДЕР (1901–1986)	87
Гамалія В. М., Руда С. П. ВНЕСОК Л. Й. РУБЕНЧИКА У РОЗВИТОК ҐРУНТОВОЇ МІКРОБІОЛОГІЇ (до 130-річчя від дня народження)	91
Гармасар В. Г. РУДА СВІТЛАНА ПЕТРІВНА (ДО 90-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТА 65-РІЧЧЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)	93
Гордійко М. Г. УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСТВО ЯК АВАНГАРД АНТИКОЛОНІАЛЬНОЇ БОРОТЬБИ	95
Гребенюк І. В., Фатєєва О. О. М.О. ГОЛУБ – ВИДАТНИЙ ВІТЧИЗНЯНИЙ ВЧЕНИЙ В ГАЛУЗІ СЕЛЕКЦІЇ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	97
Грушицька І. Б. УЧАСТЬ ОДЕСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ ОБСЕРВАТОРІЇ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ЗА ПРОГРАМОЮ МІЖНАРОДНОГО РОКУ СПОКІЙНОГО СОНЦЯ	100
Гуленко М.О. Ф.А. ЩЕРБИНА ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАСНУВАННІ МУЗЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БРОТОВИ У ПРАЗІ	102
Данилевич В. Ю. ВОЛОДИМИР МОЙСЕЙОВИЧ ЛАНДО: ЗАБУТИЙ ЕКОНОМІСТ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	104
Дороніна Г. А., Звонкова Г. Л. НАУКОВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ О. Я. ОРЛОВА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ (ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ)	107
Жванко Л. М. ПОЛТАВСЬКЕ ТОВАРИСТВО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: УЧАСТЬ ЕТНІЧНИХ ПОЛЯКІВ У ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ	108
Коковін Ю. В. КИЇВСЬКИЙ КРАЙОВИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ МУЗЕЙ У ЦАРСЬКОМУ ПАЛАЦІ У 1920–1930-х рр.	110
Кунець В. В. РОЗГОРТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШОЇ ГАЛУЗЕВОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ІНСТИТУЦІЇ ДЛЯ ПОТРЕБ СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ	112
Кучер В. І. ОКРЕМІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО СУПРОВОДУ ВІДБУДОВИ І РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА (1919–1920 РР.)	115